

KVĚTOSLAVÍ

Miroslav Kraft

Květoslaví

Miroslav Kraft

Copyright

Autor: Miroslav Kraft

Vydal: Martin Koláček - E-knihy jedou

1. elektronické vydání

Praha, 2016

ISBN:

978-80-7512-676-4 (ePub)

978-80-7512-677-1 (mobipocket)

978-80-7512-678-8 (pdf)

2016

Tento příběh může být vymyšlen. Postavy a jména jsou náhodně vybraná. Zeměpisné údaje jsou záměrně a účelově pozměněny k dotvoření příběhu. Schwarzenberská (Rukávečská) obora je posunuta o dobrých 8 km na západ. Jména míst v oboře jsou přeházena nebo vymyšlena.

Stejně tak je účelově přemístěna obec Kučeř na druhou stranu Vltavy.

Deník faráře Synka neexistoval, stejně tak vesnice Květoslaví se nenachází mezi Vltavou a Otavou ani v blízkém okolí. Kostel Sv. Bartoloměje se nachází na Červené nad Vltavou a je použit jen jako kulisa pro příběh. Fara u něho není. Byla původně, stejně jako kostel, v nynější zaplavené části Orlické přehrady, ale nebyla na rozdíl od kostela „přenesena“ nad hladinu řeky na její pravý břeh. Všechny ostatní reálie o životě na frontě, jednotlivé epizody smrti, chudoba na českém venkově, beznaděje a bída jsou hořce pravdivé stejně, jako optimistická naděje mladých lidí, vlastně ještě dětí, na počátku milénia. Většinu z nich zřejmě nikdy nenapadlo příliš přemýšlet o svých předcích.

Část citátu:

**Neboť bylo napsáno:
Šum křídel andělů jen šťastní uslyší
za ztěžklými víčky.**

Ervin Chrt

PROLOG

Svíčka na lavici vedle dívčina lůžka blikala. Nekvalitní vosk prskal, rozehříval se a stékal v nepravidelných slzách po těle svíčky.

Seděla na rozestlané posteli. Chodidly se dotýkala prkenné podlahy. Dřevo bylo hladké, jako vyleštěný kámen. Dívka se cítila omámená. Stále měla v ústech chuť toho čaje. Charvátová ho tolik chválila. Jako by to bylo to nejdůležitější, kvůli čemu ženy přišly.

I přesto, že byl červenec, byla v její komůrce zima. Silné zdi kámen-cihla nepropouštěly žár dne ani vlhlost noci. Cítila se omámená. Trochu se jí motala hlava, ale zároveň pociťovala jistou lehkost. Jako by se vznášela.

Čekala. Vlastně ani nevěděla na co nebo na koho. I přes patrný chlad jí po těle pod noční košilkou stékaly krůpěje potu. Ve vesnici štěkali psi v nepravidelném rytmu. Předávali si noční zprávy svých instinktů a pudů. Dráždil je úplněk.

Před hodinou se vrátila ze seance, kde jí její zemřelý František slíbil, že ji neopustí. Otrásla se. Zimou nebo předtuchou? Trýzeň duše zápasila s lehkostí těla.

Byla u Charvátů ve statku. Panímáma občas vyvolávala duše zemřelých. Říká se o ní, že je *medium*. Nevěděla přesně, co to znamená. Dneska něco z toho asi poznala. Seděly u holého dubového stolu skoro ve tmě. Dostala čaj zvláštní omamné chuti a z nervozity ho skoro hned vypila.

Svíčka byla postavená na parapetu zatemnělého okna. Bílé plátno chránilo živé před živými, před zvědavostí a hloupou zlobou. Mrtvé naopak lákalo. Charvátová se jí ptala, jak ji její milý před vojnou oslovoval. Přítomná byla ještě Františkova maminka Božena. Strašně se před ní styděla a trvalo chvíličku, než s uzarděním přiznala, že jí říkal „Mariánko“. Panímáma jí vysvětlila, že, jako medium to musí vědět, aby poznala, zda se jí podařilo vyvolat duši právě jejího Františka. Aby zabránila nedorozumění.

Seděly dlouho samy. Tři ženy uprostřed malé světnice ve světle vzdálené svíčky. Pološerá místnost s komíhavyými stíny. Očekávání, zvědavost, naděje a nejistota z neznámé a nezvyklé přítomnosti. Charvátová se stále ptala, zda je duch Františka přítomen a zda si s nimi bude skrze ni povídat?

Na tichou okázalost a strach toho okamžiku nikdy nezapomene. Medium zavřelo oči. Několikrát kývlo hlavou nad tichou větou ve svém spojení. V jeho ruce se objevil papír, ze zástěry vytáhlo tužku.

„Děkuji ti Františku. Děkuji za tvou odvalu a ochotu s námi hovořit.“ Bylo to, jako ve snu. Maminka Božena plakala. Nevydávala žádný zvuk. Její ústa byla němá. Jen slzy se po vrásčité tváři perlily ve světle svíčky, jako krůpěje první rosy. Medium otevřelo oči a zíralo do protější sotva viditelné stěny. Marie se letmo ohlédla, ale nic neviděla. Takhle seděly a čekaly. Obě návštěvnice se neodvažovaly promluvit a medium se dostalo do zvláštní nehybnosti. Jen nepatrné zdvihání živůtku potvrzovalo jeho příslušnost k živým. Strnulost byla absolutní. Ani oční víčka se nepohnula. Po půl hodině panímáma napsala na papír několik slov: *Matku stále horoucně miluji, otce si vážím a oběma, i mým sourozencům, přeji sílu a odvalu v tento čas. Mě už nic nebolí a těším se na světlo očištění. Prožívám štěstí a radost. Mariánku nechci hned opustit a ještě se s ní rozloučím. Možná*

jednou, snad vícekrát..., než budu muset odejít. Nemusí se bát. Spravedliví mrtví neubližují, když se žehnají. Tím seance skončila.

Nechápala odpověď. Jak by se s ní mohl mrtvý rozloučit? Nerozuměla jí, ale uvěřila, jako se věří rodičům, učiteli a panu faráři. I když ten poslední by s jejím chováním nesouhlasil. Věděla, že vyvolávání duchů několikrát napadl z kazatelny, jako vměšování člověka do vůle Boží. Jako hřích.

Svíčka na lavici zapraskala a téměř zhasla. Lehký vánek proudil otevřeným oknem do komůrky, kde spala od deseti let. Byla nejstarší ze čtyř dětí a jediná holka. Tři bráškové spávali na peci nebo ve světnici na širších lavicích, aby při spánku nespadli. Byli chudí. Její otec měl malé políčko, jednu kravku a chodil k sedlákům za podruha a do lesa, aby je uživil. Máma dělala posluhu, jak bylo potřeba. Chodila na pole, pomáhala s velkým prádlem. Bylo jí devětatřicet, ale vypadala na padesát. Prý bývala krásná. Sousedé říkali, že tu krásu Mariánka zdědila po ní. František na ni při muzice vždycky žárlil. Měl z toho divoký pohled, kterého se někdy bála. I nyní, když byl po smrti, naháněla jí ta vzpomínka hrůzu.

Na dvorku se něco pohnulo. Alík zašteká, ale vzápětí umkl. Slyšela, jak mlaská, jak se zuřivě do něčeho zakousl a tiše s tím bojuje. Musí to být pořádný kus masa, když se takhle chová. Ještě štěkl, jako z povinnosti, znovu zamlaskal a bylo ticho. Mlčenlivost příšeří se proměňovala v temnou záludnost očekávání.

Dveře komůrky se otevřela a náhlý poryv větru zhasnul svíčku docela. Nebyla úplná tma, měsíc tu noc byl v úplňku. Viděla jen siluetu ve dveřích, jak k ní pomalu, až obezřetně přistupuje. Normálně by vykřikla. Zavolala tátu nebo brášky. Probudila by celou rodinu. Ale dneska nemohla. Pachuť čaje svírala hrdlo a mysl se vznášela v nadlehčeném, až nadčasovém stavu marnosti.

Zůstala sedět, jako uhranutá. Tělo ztěžklo a zesláblo zároveň. Nikdo cizí k ní nikdy ještě v noci nepřišel. Opět se jí chtělo křičet, ale nevydala ani hlásku. Mučivá předzvěst příchodu jejího Františka jí v tom zabránila. Mrtvý milý k ní přišel, aby dodržel slib rozloučení.

Vnímala, že se k ní přibližuje. Byla tma, ale silueta v měsíčním světle se nedala přehlédnout. Na chvíli zaváhala, zda je to on? Zapochovala. Zalekla se do tmy oděné postavy, ale on ji velmi tiše oslovil: „Mariánko, Mariánko,“ opakoval a pomalu, velmi klidně a tiše si sedl vedle ní. Takhle, vzpomněla si, ji oslovuje jenom František. Ale vždyť je mrtvý, nabádal nevěřící Tomáš v ní.

„Mariánko, jsi velmi krásná. Vím to, vidím to, i když je tma. Vždycky si byla sličná, až svůdná a dnes v noci budeš nejhezčí děvče ve vsi“

Sličná by František nikdy nevyslovil. Pravděpodobně ani nevěděl, že takové slovo existuje. Byl to kovář.

Uchopila jej proto za rukáv a pak za ruku. Příliš hmatatelnou, než, aby to byla paže ducha...

Lehce ji pohládl po tváři. Jemná břívka prstů a hebká mladická dlaň. Ta nikdy nedržela kladivo, háky od výhně nebo vzdorovité kopyto. Jako by četl její myšlenky: „Moje tělo není moje tělo. Moje tělo zahubila válka. Císařova válka. Toto tělo jsem si musel vypůjčit od spícího muže, vlastně ještě chlapce. Ale neboj se. Jsem to já, Mariánko.“

Odtáhla se. Tělem jí projel záchvěv stesku a hrůzy. Vzpomínala, kterou modlitbou se zapuzují temné síly. Ale on ji chytil za rameno, aby její nedůvěru rozptýlil. „Slíbil jsem ti přeci, že se vrátím. Přísahal jsem na to a Bůh mě vyslyšel a dovolil mi tě navštívit“

Znovu ji něžně pohládl, palcem ruky poodhrnul pramen vlasů na čele a stiskl polonahé rameno. Zvolna a, jako vánek políbil její

ruku a tvář: „Jsi moje největší štěstí, které mě kdy potkalo. Jsi, byla jsi a zůstaneš jediná.“

Pohlazení po koleni přišlo tak neočekávaně, že ani nestačila ucuknout. Začal jí hníst stehno a rychle se přibližoval k jejímu ohanbí. Rychle dýchala, vzdorovitě se zachvěla, ale nakonec se poddajně podmanila jeho rukám.

Cítila vzrušení, které ještě niky nepoznala. Vzrušení, napětí a strach. Strach a touhu. Letmo jí proběhla vzpomínka na Barboru Šáchovou ze vsi. Ta tvrdila, že ji navštívil její milý, padlý Lukáš a dokonce s ním čekala dítě. Jednou ráno ji našli pod zvonící Sv.Bartoloměje, odkud v zoufalství skočila nebo nešťastnou náhodou spadla. Ale Mariina touha byla větší než nedávná tragédie. Byla větší, než všechny hrozby světa.

Když ji rychle, ale přesto něžně položil na lůžko, měsíc mu jasně ozářil hlavu. Měl pravidelnou tvář a zlaté vlasy, jako anděl. Byl také tak krásný. Nebe se nad jejich láskou smilovalo...

Ucítila pach muže, potu a tabáku, úplně jiného než voněl její milý, ale, jak ji neustále zahrnoval polibky a vytahoval spodničku nahoru, aby ji z ní rázem strhnul, pochopila, že ať je to František nebo sám anděl, nedokáže se bránit. Nechce se bránit. Připadala si zralá a troufalá mít muže. Rozum nutil k odporu, ale tělo si přálo poznání a naplnění. Na rozdíl od Františka, který nosil knír, měl tento muž hladkou, vlastně chlapeckou tvář. Jeho ruce byly mnohem hbitější, vynalézavější, silné a rozhodné. František byl nemotora. Těžkopádný v pohybech i v konání. Tenhle ze sebe strhl košili a na chvíli se předklonil. Sundal si kalhoty a boty. Potom na ni nalehl. Poprvé v životě na sobě cítila váhu mladého, horkého mužského těla. Prsty mu zajela do zlatých vlasů, nyní ozářených měsícem a cítila jeho úd, jak se dere mezi jejími stehny. Všude ji líbal. Laskal ňadra s pečlivou něhou zkušeného milence. Jeho žár ji pohlcoval a nenechával vlažnou. Rychle, přerývaně dýchala, jak objevoval všechna její zákoutí.

Křečovitě držela kolena u sebe. Poslední bašta její nevinnosti se bránila. Touhou i strachem se pod ním zmítala, jako polapené zvířátko. Byl těžký. Nesmírně těžký a jeho přirození jí bodalo do stehů, jako žhavý oštěp. Divoce zmítala hlavou na polštáři a vyrážela neartikulované zvuky obrany, ale věděla, že tenhle zápas nevyhraje...

Rychle zavřel její ústa svými rty a obíral ji o dech. Na chvíli se uklidnila. Skoro dobrovolně, s jeho větší silnou pomocí, roztáhla nohy a čekala. Naslinil si prst a přejel jí pohlaví. Rty znovu polaskal její bradavky a pak do ní začal vstupovat.

Bolelo to, hrozně to bolelo, ale pořád to bylo málo proti tomu, co mělo následovat. Zdvihl se nad ní, pažemi se vzepřel a na okamžik ustrnul, jako noční dravec nad nebohou kořistí. Potom ji rychlým kopulačním pohybem probodl. Hrozně to bolelo, strašně rozdrásaně vykřikla, až jí rychle zakryl ústa cípem polštáře a začal se v ní pohybovat v neúprosném rytmu. Bolest se zvětšovala a rozpouštěla zároveň. Celý ten noční svět se s ní otrásal a chvěl, jak nemilosrdně přirážel. Měsíc v okně se kýval, jako hodinové kyvadlo v nějakém zrychleném čase. Pak se zastavil. Slyšela, jak nad ní vykřikl a opět ustrnul a celým tělem ji bezvládně zalehl. Tam dole cítila, že ji naplňuje svým pramenem. Nyní věděla, že se stala ženou.

Ležel na ní. Stále v ní zůstával a prudce oddechoval. Líbнул ji na tvář a pohladil zpocené čelo. „Jsme navždy svoji děvče,“ vyhrkl a začal k ní být opět něžný, ale už trochu jiným, spíše praktickým způsobem než na začátku.

„Bůh mi dal několik dnů, abych mohl být s tebou“, řekl přerývaně.

„Je to taková dovolenka z nebe“, ušklíbl se hořce. „Mohu za tebou chodit jenom v noci. Ve dne nemohu používat toto tělo. Patří jinému.“ Napadlo ji, že se jí spíš vysmívá, než omlouvá. Mlčela. Bůh to tak určitě chtěl.

Několikrát ji ještě ve chvatu políbil a pohladil. Načež vstal, oblékl se a odešel. Ve vsi bylo ticho, psi už neštěkali.

Dlouho ležela na svém lůžku, jako ukřižovaná. Byla mrtvá i živá zároveň. Když konečně zapálila svíčku, zjistila, že její prostěradlo je od krve a něco z ní ještě pomalu vytékalo. Vonělo to zvláštním pro ni zatím neznámým způsobem. Krvácení naštěstí ustalo a Marie si uvědomila, že prostěradlo musí tajně vyprat, aby ho nikdo z rodiny neviděl. Stejně tak bude muset zašít košilku.

Letmo přemýšlela, zda se slunci podaří na jejich louce zahladit stopy po ztrátě jejího panenství. Bude muset prostěradlo vícekrát kropit a déle bělit.

Pořád cítila velkou bolest tam dole, rozpaky, částečné uvolnění, ale i strach z budoucnosti. Nevěděla, jestli si přeje, aby za ní František zase přišel. Něco v ní bylo přesvědčeno, že se tak stane a že nemá sílu tomu odolat.

Poklekla na holou podlahu a začala se vroucně modlit. Za spáchaný hřích, za lásku, za duše zemřelých, za odpuštění. Na nešťastnou válku zapomněla.

Kolena ji tlačila od studené podlahy, jako vždycky, když se setká tep života s chladnou podobou mrtvé hmoty.

Květoslaví (dále jen KV) 1

(XXI. století)

Zdál se mi zajímavý sen. Předem jsem viděl umělohmotný větrník na dřevěné kulaté tyčce zabodnuté do květináče v babiččině okně. Modrá vrtulka se otáčela podle rychlosti větru. Plašila ptáky a vymezovala chod času.

Jako malý kluk jsem si myslel, že má moc urychlovat nebo zpomalovat čas mého čekání. Čekání na mámu a tátu, kteří za mnou přijížděli, aby mě odvezli domů do Milevska. Z prázdnin, z prodloužených víkendů, kdy mě a později moji sestru hlídala babička.

Měl jsem ji rád, ale na tátu s mámou jsem se těšil nejvíc...Až se větrník ještě několikrát otočí, přijedou. Hlas, který mi to našeptával, mě přinutil, že jsem vylezl na gauč a otevřeným oknem foukal do lopatek větrníku, abych příjezd rodičů urychlil. Někdy se mi to podařilo. Ale nyní ve snu jsem to nezkoušel. Už jsem nebyl malý a věděl jsem, že rodiče jsou v práci. Dnes už nepřijedou. Sevřel mě smutek a beznaděj prázdnoty.

A potom přišla změna: byl jsem najednou větší, mladý a silný. Jel jsem na koni, i když moje skutečné já, to pravé reálné já vědělo, že na koni jsem nikdy neseseděl. Krajina kolem mě byla ponořena do mlžného oparu. Stoupal kolem potoka a dál se táhl, jako velký had přes pole, až k aleji, kterou jsem viděl poprvé, ale, jak už to ve snu bývá, nebyla mi neznámá. Lidé ve snu žijí svůj druhý život.

Kůň byl vlhký od potu a od krůpějí rosy. Cválal rychle a poměrně tiše. Půda byla vlhce měkká a moje přítomnost mi nepřipadala neobvyklá. Takhle jsem jezdil často. Krajina byla tichá, venkovsky ranně mdlá a přinášela neočekávané tajemství. Mělo se náhle objevit a nebo šlo jen o nutkavé přání mé touhy?

Kůň zafrkal a neposlušně trhl hlavou. Jindy bych mu možná přitáhl uzdu, ale tentokráte jsem to neudělal. Dával mi tím znamení. Měl samozřejmě lepší smysly než já a každou změnu v krajině ucítil dříve. Louka byla dlouhá a na jejím konci se cáry mlhy začaly trhat. Cupovaly se v šedavé obláčky a plavně se zvedaly od země. Obrys někoho, kdo tam byl, se stával zřetelnější. Světlý, luminiscující bod v ranním šeru...

Náhle se přede mnou objevila dívka. *Kolika pubertákům se to již stalo?* Seděla na posečené trávě jen v, jakési noční košilce. Krajky kolem širokého límce a rukávů jí dodávaly větší bezbrannost, než jsem očekával.

Pravou nohu měla položenou v trávě a ohnutou tak, že pata se dotýkala polonahého stehna levé nohy, vynášejíci pozdvihnuté koleno, o které se opírala levou rukou, podpírajíc si hlavu, jako bezradný člověk. Pravá ruka kajícně spočívala v trojúhelníku hrudníku mezi krajkovým límcem s polorozevřenými prsty, jako mají renesanční madony. Košilka pak zakrývala prsa i klín. Dlouhé, houněné tmavé vlasy přetékalý přes půlku celé postavy a činily ji tajemnou a panensky uzavřenou. *Chlíváku*, slyšel jsem v hlavě rozchechtané hlasy kamarádů.

„Nasedej,“ přikázal jsem.

Vzhlédla. Ten pohled byl omámený a nechápavý. Byly to oči postřelené srny. Po tváři jí stékaly slzy. Neštkala, ale jen tiše plakala a hleděla na mě, jako otrokyně, která ví, co ji čeká, a ví, že je to nezvratné. Pokora jejího pohledu mi prozrazovala, že jsme se ocitli

v jiné době, v jiné dimenzi mého snad předešlého života. *Takovou pitomost si člověk myslí jenom ve snu.*

Potom vstala. Noční košilka jí byla nad kolena. Byla hezká, ale něco v ní zůstávalo znepokojivé, jako výčitka nebo svědomí. Nevěděl jsem, odkud se vzaly a přece jsem byl jejich součástí. Součástí viny, zrady, nebo zhanobení. Součástí mě.

Za svůj krátký život jsem ještě nestačil nikomu pořádně ublížit, ale tady v tom snu jsem měl bez pochyby jinou roli, jinou úlohu, než v reálném světě. Byl jsem někým, kdo už poznal důsledky činu, možná zbabělost, odvahu i zlobu. Byl jsem vinen...

Kůň, zřejmě zvyklý na můj život a na moje chování trhl hlavou, jako jediný z nás všech, kdo s něčím nesouhlasí. Já jsem souhlasil z nějaké mně neznámé povinnosti, dívka z předurčeného donucení, proti kterému nebylo odvolání. A krajina kolem nás mlčela, jako vždycky, když se v ní děje lidská nepravost a ona jenom vyčkává, až zase přijdou lepší časy.

Dívka přišla dobrovolně ke mně. Byla bosa, polonahá a nešťastná. Měla pevně sevřené rty a žhnoucí oči. Mlha se k ní vrátila a vztáhla své bílé chtivé prsty po jejích nahých nohou.

„Proč to děláte, Jakube?“

„Co?“

„Proč nám všem ubližujete. Proč si myslíte, že máte právo...“

Přerušil jsem ji: „Jmenuju se Martin. Martin Wolf.“

„Já vím, ty troubo.“ A pak se její tvář změnila do posměšného úšklebku. Ranní svítání vybělilo její tvář do mrtvolné bělosti, a ten úsměv, v němž se mezi roztřesenými rty jemně blýskaly zuby, byl uměle dospělý a nepatřičný. Jakoby nedávno mrtvá vstala z mělkého hrobu a ještě naposledy se proběhla v krajině na hraně vlastního biologického rozkladu.

Provokativně zvedla noční košilku nad stehna. *Ty vole!* Trojúhelník jejího kožíšku mi pronikl hluboko do očí a najednou z ní byla moje bývalá spolužačka z devítiletky Alena *všemdala* Průšvicová:

„To raději podržím tvýmu koni, ty vošouste. Ten alespoň močí do výše očí!“ vykřikla naši třídní hlášku a rozběhla se po louce zpět do mlhy. Můj kůň ji bezhlavě následoval, jako by rozuměl tomu, co mu slíbila. A já se probouzel do vědomí...

Ležel jsem v našem dětském pokoji sám s obrovskou erekcí a přemítal, zda Alena Průšvicová byla opravdu tak lehká, jak o ní před rokem trousili moji spolužáci. Možná, že byla jenom veselá a ti všichni odkopnutí, co se snažili dostat se jí do kalhotek, ji pomlouvali právě proto, že se tam nedostali. Překulil jsem se na bok, abych se uklidnil.

Jednadvacátý století bude stejně ujetý, jako ty předcházející, řekl v sobotu můj kamarád Viktor, když si balil cigaretu. *Lidi budou dál šoustat, zabíjet se a krást a přitom se tvářit, že se nic neděje.* Na šestnáctiletého mlad'ase to bylo docela hlubokomyslný.

Vedlejší postel byla prázdná a z toho vyplývalo, že mi moje mladší sestra Hedvika zase zabrala koupelnu a tedy i záchod. Ať žijí lidé, co vymysleli paneláková jádra.

Vstal jsem a vešel do obýváku. Máma stála u sporáku v zástěře s květinovým vzorem a smažila na pánvi topinky. Nezapomněla zdůraznit, že na kvalitním oleji, aby se nám neucpávaly žíly cholesterolem.

„To máš stejně jedno,“ nadhodil otec, „na něco se umřít musí“.

Seděl ještě v pyžamu u kuchyňského stolu a míchal si černý kafe s mlékem, jako každou sobotu. Jeho hnědé rozčuchané vlasy mu padaly do očí, protože ten den se ještě nepotkaly s hřebenem. Na svých pětáctyřicet nevypadal, ale srostlé obočí ho dělalo mnohem vážnějším, než doopravdy byl. *Brežněvovské obočí,* škádlívala ho máma.

Táta byl společníkem ve firmě, co prodává a zároveň i pokládá po celém jihočeském regionu keramické dlažby a obklady zejména italské výroby. *BARTA a WOLF vás nikdy nezklamou, nebo Italské obklady do české koupelny* a podobné reklamní slogany se rodily v našem obýváku a pak na nás útočily na ulicích nejen našeho města. Dalo se říci, že firma s jeho společníkem panem Bártou v té době velmi dobře prosperovala. Bylo ještě před krizí a všem nám tehdy bylo hej. Mně bylo šestnáct a Hedvice dvanáct... *A jistý student Mark Zuckerberg v té době teprve vymýšlel na Harvardově univerzitě facebook jen v rozsahu své univerzitní třídy.* Wolfově rodině se na malé poměry jihočeského města zkrátka dařilo. Známi a sousedi tiše záviděli, i když jim lichotilo si s námi popovídat nebo dokonce s mámou nebo tátou vypít šálek kávy. Jako první jsme si koupili náš družstevní byt z celého baráku. Táta jezdil ve Fordu, sice ojetině, ale pořád ve značkovém autě. Slovo *podnikatel* se vyslovovalo s nádechem obdivu, implantované závisti z doby nedávno minulé a pomalu nastupující trochu karikaturní úcty, stavu myslí všech chudších a sloužících. *Vždyť ještě před patnácti lety si tady lidé záviděli koberec a krabici od barevné televize značky Tesla dávali na společnou podestu, aby ostatní viděli, že na ni mají. A ty máš firmu, Forda a vlastní byt v paneláku.* Řeč mámy, když jednou vzpomínala na léta před *sametem*.

Zastihl jsem oba rodiče při rozhovoru o koupi nějaké chalupy. Zmínka o zdravé výživě, potažmo o topinkách na dobrém oleji byla jen mámina vsuvka, aby odlehčila téma příliš důležité, než, aby se o něm dalo rozhodnout hned to sobotní ráno.

„Právě jsme splatili všechny dluhy a představa dalších mě moc nebere“, řekla a obrátila topinku, která, jak bych jindy drze poznamenal, připomínala zvěřinu. Kůrka byla připálená a zdravá výživa se obohatila o karcinogeny.

Stál jsem ve dveřích našeho pokojíčku, ještě jsem zíval a škrábal se přitom na hlavě, jako někdo, kdo nemá co říct, ale přesto se potřebuje nějak projevit.

„Budeme kupovat chalupu?“

„Jo, hned po snídani,“ řekla máma a vyhodila černou topinku do koše.

„Ne, jen tak teoretizujeme.“ Táta vypadal, že ho moje přítomnost zaskočila. Vždycky byl trochu tajnůstkář a nám dětem říkal všechno důležité, až po řádném promyšlení a po dohodě s mámou.

„A kde?“

„Kdybych si mohl vybrat, jako že zatím nemůžu, tak někde u Vltavy.“ Kývl tím směrem.

V koupelně sršela sprcha, jak se moje ségra Hedvika snažila očistit. Venku se hbitější sousedé nakládali do orezlé Škodovky. „Máš vrtačku? Slíbili jsme babičce přidělat...“ Motor projíždějícího auta nás ochudil o zjištění, co ona babička potřebuje přidělat. Já hleděl přes kuchyň skrz panelákové okno na nedaleké lesy na západě ve směru, kde byla řeka, ve směru, kde žila moje babička, tátova máma, ve směru kde jsme ještě donedávna trávili všechny prázdniny. *Ve směru našeho zapadajícího dětství*, napadla mě kýčovitá věta.

„Můžeme jezdit k babičce,“ navrhl jsem, a když se máma otočila znovu ke sporáku, poškrábal jsem se v rozkroku. „Je tam hezky.“

„Chalupu si vezmou Procházkovi. S Věrou jsme se tak dohodli.“

„Proč mají vždycky všechno schlamstnout oni,“ vykřikl jsem našťavaně. „Proč jim pořád musíme ve všem ustupovat. A babička ještě žije tak, jak to, že si už nyní dělíte její majetek?“

„Ta dohoda je stará již od dědovy smrti. Polovinu chalupy mně vyplatí. Tak se přestaň spravedlivě rozčilovat,“ hájil otec svoji sestru.

„Víš, že strejda Karel tolik nevydělává. Na celou chalupu by neměli. Kromě toho se Věra nyní o babičku stará víc než my,“ vysvětl-

loval mi a asi i trochu mámě, která prostírala na stůl topinky a přinášela konvici s kakaem pro mě a pro Hedviku a její tvář měla diplomaticky neutrální výraz, jako vždy, když se jednalo o tátovu rodinu, kterou zas tolik nemusela.

„Oba jsme zaměstnaný Radku a Věra to má blíž, než my.“ řekla stroze s tónem v hlase, že toto téma už spolu dávno probrali.

„Vysvětluju to Martinovi, aby zbytečně nerýpal, až se zase potkáme s Procházkovými.“ Napil se kávy a začal pečlivě rozmazávat marmeládu na topinky.

Strejda Karel, chlap co má velké plány, mnoho slov a málo skutků. Chlap, co chtěl vydělávat na chovu kuřat, perliček, bažantů a snad i kaprů, ale nikdy nic pořádného ani nezačal. V devadesátých letech se zadlužil při koupi pozemku. Nechal si vypracovat projekt na chov kuřat a provoz na jejich zpracování, tj. drůbežárnu a kuřecí jatka zároveň, aby vzápětí zjistil, že mu v zemi vedou snad všechny kabely, co člověka napadnou, což má tu nevýhodu, že zde nemůžete postavit nic zděného, natož velkokapacitní rybník (jako druhou alternativu) pro kapry, jak mu poradil podobný kámoš-blbec. Strejda dodnes splácí drazé oplocení (betonové sloupky a poplastované pletivo) předražený pozemek, kde roste tráva a náletové keře vrby a trnek. Strejda Karel, chlap, kterého když potkáte, je vám jasné, že má na čele napsáno Outsider.

„Hevčo, dělej! Potřebuju na záchod.“ Zakřičel jsem směrem do panelákového jádra, které táta pořád sliboval nechat předělat, ale zatím se mu to nedařilo. Bylo sedm třicet a já už jsem opravdu potřeboval. Ségra mě, jako obvykle ignorovala a teprve za chvíli vyšla loudavým krokem z koupelny, zahalená do froté ručníku, jako římský konzul.

„Musíš příště vstát dřív, jinak to nevidím,“ ušklíbla se a kolem úst se jí udělala ironická vráska posměchu. Chtěl jsem jí na oplátku strhnout ručník, ale máma mě zarazila a nasměrovala na záchod.

Ještě jsem slyšel, jak Hedvika říká tátovi, aby už konečně něco udělal s tím pitomým sociálem a nějak vyřešil rozdělení záchodu a koupelny. Bylo mi trapně z pomýšlení, že mě všichni v kuchyni budou slyšet, jak si ulevuji, ale někdo diskrétnější naštěstí pustil rádio. Hudba zaplnila celý zvukový prostor.

Táta nám po snídani, to už i on se oblékl, oznámil, že se dneska odpoledne pojedete do Květoslaví za babičkou, kde se setkáme s Procházkovými. Občas jsme se obě rodiny takhle potkávali. Nebylo to často, ale byl srpen a bylo potřeba posekat dvůr i zahradu a strýc si prý namohl v práci záda a je na nás, významně se podíval na mě, abychom tu práci udělali.

„Tak oni dostanou chalupu a my jim budeme sekát dvoreček,“ neodpustil jsem si malou jízlivost.

„Čemu se divíš, vždyť je to klasika,“ přidala se Hedvika. „Přece bys nebyl tak nemravný, a nechtěl, aby si ještě před opalováním posekali trávu.“

Táta už nabíral, ale máma nás všechny zarazila: „Nebud'te nespravedliví. Teta Věra se o babičku stará celý týden, v tom má táta pravdu. A babičku máme společnou. Tak přestaňte remcat a zaříd'te se podle toho. Udělejte si úkoly a věci do školy, my s tátou dojedeme nakoupit a odpoledne vyrážíme.“

x x x

Květoslaví je vesnice mezi dvěma řekami Vltavou a Otavou, asi šest kilometrů od hradu Zvíkova. Prakticky na začátku Orlické přehrady. A naše babička zde se svým mužem a svými dětmi: mým otcem a tetou Věrou, strávila skoro celý život. Ten rok jí bylo něco přes sedmdesát, měla sehnutou postavu, špatné klouby, nemocné srdce a nevypadalo to s ní zrovna nejlépe. *Ale ne tragicky.* Jen se musela víc šetřit.

Procházkovi už byli na místě. Teta Věra se trochu kabonila, že jedeme pozdě a všechna práce zůstala na nich. Její břidlicově šedé oči nás probodávaly permanentní výčitkou, že my z města se zase chceme z něčeho ulejt. Strýc Karel se snažil hovořit s babičkou, jako člověk, který má co říci a svoji tchyni už bere jen, jako starého posluchače, u kterého neriskuje nesouhlas. Párkrát jsem si všiml, že je na absenci pozornosti své rodiny zvyklý a proto se babička stávala častou vrbou jeho výlevů:

„Představ si, že podle nového zákona nebudeme smět na zahradě pálit listí. Slyšela jsi někdy takovou blbost? Co s ním budeme asi dělat?“

„Dávat do kompostů,“ uchechl se táta a s rozšafností sobě vlastní se pozdravil s babičkou. Dal jí pusku na čelo a dlaní pohladil po šedinách.

„To je pitomost,“ oponoval strýc. „Takový kompost mi zabere půlku sadu.“

„Listí tleje, Karle. Na ten váš sad v Kučeři stačí jedna bedna dvakrát dva metry. Vysoká zhruba metr. Metr a půl,“ tipnul si táta od oka.

„Stejně je to šílený. Takhle omezovat lidi. Horší než za totáče.“ Ale protože mu už nebyla věnována další pozornost, zmlkl.

Moje sestřenice Veronika se cpala borůvkovým koláčem a vítala nás s umazanou pusou, jako falešný klaun s nepovedeným make-upem. Bylo jí patnáct a byla dobře vyvinutá. Ta malá holka, která si všechno při našich prázdninových hrách schovávala ke králíkům, až jeden čas získala přezdívku *Bobková královna*, se začala klubat do pěkně tvarovaný roštěnky. Na rozdíl od dvanáctileté, ještě rachiticke Hedviky, vypadala, jako holka, která už to potřebuje. *Pubertální chtíč je to nejhorší a zároveň nejkrásnější, co kluky ve vašem věku postihuje. A také omezuje.* Pravil náš věčně notoricky rozeřvaný učitel tělocviku Patrik H. v květnu asi před třemi měsíci.

Poslední rok po mně pořád vyjížděla, jako by nechápala, že jsme bratranec a sestřenice. Bylo to trapný ale ne nepříjemný. Vždycky, když se o mě, jakoby nevědomky otřela, musel jsem odejít nebo se alespoň vzdálit, jinak nevím, co by to se mnou udělalo. *Vlastně vím, ale nechci být soustavně otrokem svých hormonů.*

Trávník jsem pokosil elektrickou sekačkou pochopitelně já. Strýc stále rozváděl nesoudnost Evropské unie, jako instituce, která ničí dobrý český venkov a táta k tomu poznamenal, že *Češi už zase zbrojí proti Habsburkům*, když mi občas přehodil nebo prodloužil elektrickou šňůru, aby *mi zajistil dobré pracovní podmínky, jak rádoby vtipně poznamenal*. Moc jsem ho nevnímal.

Sekačka hrčela a umožňovala mi věnovat se vlastním myšlenkám. Tráva svěže voněla a já vzpomínal na svůj sen, který mě dovedl i nyní naladit do erotické nálady. Můj poklopec zaznamenával lehkou erekci a měl jsem vztek, že jsem tu holku z toho snu nedostal a nemohl s ní dělat všechny ty věci, které z mužů dělají muže a později otce a přitom můj zrak zamířil na obzor, jako by tam někde byla odpověď na moji sexuální fantazii. Ale viděl jsem jen zvonici Sv. Bartoloměje, jak se odráží od slunce, jako minaret. *Přece jen jsem otrokem svých hormonů.*

Sekačkou jsem objížděl stromy ovocného sadu a pak se zase vracel, abych posekal další řadu zelených stébel, jako brčál. Uvědomil jsem si, že nevím, co to znamená a rozhodl se, že se po tom přirovnání budu pít. *Od čeho máme Google.*

Letmo jsem se ohlédl na okna chalupy, ale žádný větrník se tam již neotáčel. Propadl se v čase, který si sám vymezil. Byl ukraden, spálen nebo obojí. Byl pryč, jako naše dětství. *Opět sentimentální nesmysly.*

Než jsem posekal celou zahradu, docela jsem se zpotil a těšil se, že se večer doma osprchuji. Před sto lety by mě určitě považovali za změkčilého. *Za měkčeješe.*

Babička mi děkovala, až jsem se červenal, když mě za to pohladila přede všemi po tváři.

„No jo, první vnouče,“ šklebila se Veronika.

Po svačině jsme se my mladí, nebo, jak stále říkala teta „děti“ rozhodli, že se půjdeme projít po vsi.

Květoslaví je poměrně malebná vesnice. Podařilo se zde uchovat několik barokních štítů u pár chalup. Bohaté štuky a barevné rozlišení fasád dělá dojem starobylé návsi. Uprostřed nechybí ani rybník se smuteční vrbou a malou kapličkou. Rybník má ovšem vadu na kráse. V dobách, než jsme se my vůbec narodili, jej místní hasiči vybrali, jako požární nádrž a ze všech stran vybetonovali. Kolem osadili trubkové ocelové zábradlí se žlutým nátěrem, teď už značně zkorodovaným. Romantika jihočeské vísky vzala tak trochu za své. *Krabicové samošky od RVHP a zámkové dlažby od EU jsou zásadní architekturou českého venkova* - anonymní hlas z vlaku na trase Milevsko – Tábor. Naštěstí zde nestihli samoobsluhu ani chodníky.

Byla sobota pozdního odpoledne a já se procházel vesnicí se dvěma holkama a docela mi to imponovalo. Místní děti různého věku jezdily sem tam na kolech, ale lidi našeho stáří jsme nikde neviděli. Buď byli někde jinde, nebo i sem se už dostaly počítačové hry a internet.

„Tady by si tedy člověk hoča nevybral,“ komentovala shodně tok mých myšlenek Veronika. „Jakoby tady děti vymíraly před pubertou.“

„Nesmíš tolik žrát horory. My taky v sobotu odpoledne nelítáme po milevském náměstí. Čumíme na telku, hltáme dývka, surfujeme na internetu nebo se v nejhorším případě jdeme vykoupat,“ řekla Hedvika.

„A ve školním roce se ze zoufalství drtíme do školy“, předvedl jsem se, jako skeptik.

Veronika se na mě podívala takovým tím obdivným kukučem alias teatrálním ksichtem ženské hrdinky z bondovky šedesátých let, jak to občas dělává. Rukou si stejně stupidně shrnula špinavě blonděaté vlasy z ramen a trochu přimhouřila oči s lehce namalovaným obočím. Přesto vypadala, jako dítě, které se klube do své ženskosti, ale ještě si s tím neumí poradit. Bezbranně, žádostivě a trochu hloupě.

„Ty mi vykládej, Martine, že dřeš do školy. Ty, s mechanickou pamětí, jak nadupanej hardisk. To ti tak akorát žeru.“

Podíval jsem se na ni z výšky svého věku a postavy a jen tiše poznamenal, že *střední škola není žádná flákárna*.

„Kdo chce přežít, musí se rvát. Zákony džungle nikdo nezrušil,“ řekl jsem hlasitěji a zaznamenal u Veroniky silnou dávku obdivu, který mě, až vyděsil. *Tohle jsi přepísk, kámo. Ještě se do tebe zabouchne vlastní sestřenice*

„Pojďme někam. Třeba kousek do obory. Tady je otrava,“ navrhl náhle Hedvika a já si uvědomil, jak po mámě zdědila organizačního ducha a schopnost zachránit situaci, vymykající se kontrole. Měla i podobně zabarvený, laskavý tón hlasu, jako máma, když něčeho chce dosáhnout a nechce si naběhnout zbytečnou urputností. Jednou jsem to komentoval, že *takhle se hovoří ke koním před jejich zkrocením*.

Přešli jsme přes ochranný ocelový rošt proti útěku zvěře a vydali se smíšeným lesem dál do jeho nitra.

Všichni tři jsme okolí i část obory znali, protože jsme sem ještě nedávno jezdili na prázdniny. Náš Nevyřčený cíl byla malá dřevěná chata u rybníka v lese, asi dva kilometry od vesnice. Jako děti jsme tak daleko nesměly, ale věděly jsme o ní. Courali jsme se pomalu,

holky si vyměňovaly informace z oblasti hadrů a kosmetiky a já jsem skoro zalitoval, že jsem nezůstal s dospělými v chalupě.

Les voněl těžkým sytým létem rozpálené země. Jasně zelené nefritové listí se třepetalo v korunách stromů a vytvářelo chrámovou klenbu prozářenou slunečními paprsky, proděravělou ostrůvky modré oblohy. Stíny a slunce nás objímaly a mimikry toho objetí se s námi pohybovaly v rytmu naší chůze.

Veronika zase začala prudit a dorážela na mě: „Tak co, Martine, už máš nějakou holku?“ šklebila se od ucha k uchu a měla širokou pusku, jako J. Robertsová.

„Kvanta holek, na každý den jednu,“ chvástal jsem se, abych zakryl rozpaky, že jsem zatím singel. Štvala mě. Vždycky, když už jsem ji začínal brát na milost, jako nutné příbuzenské zlo s docela dobrou postavou, zkazila to. Její patnáctiletá puberta s ní vždycky tak nějak blbě zamávala.

„Tak se nám svěř ty se svým milostným životem.“ Nepřímo odvedla pozornost od mojí osoby ségra. *Bravo! Hedvika kopala za nás za oba. Ale ten den víc za mě. Už podruhé.*

„Je samozřejmě strašně bohatej,“ zašklebila se Veronika. Ale byla v tom faleš a neupřímnost. Ve skutečnosti se cítila nezadaná a tehdy jsem věřil, že ji to štve. Dalo se to rozeznat. Ne podle toho, co říkala, ale, jak to říkala.

Právě jsme přišli k lesnímu rybníku a stanuli na hrázi. Hladina zářila, jako zrcadlo. Nemilosrdně oslňovala. Hráz i dvě přilehlé strany tvořily listnáče- buky a duby, ale na protější straně se krčilo smrkové houští nízkých stromů a jeho šero vytvářelo ponurý, tmavě zelený kontrast s prosvětleně zářícím listím. Mezi hladinou rybníka a smrky byla rozrytá černá země. Jak Hedvika vtipně poznamenala „*prasečí pláž.*“

„Long Beach divočáků,“ doplnil jsem ji a všichni jsme se hlasitě rozchechtali.

„Držte huby,“ okřikla nás Veronika. „Jste v lese.“

„Trochu rozptýlení zvěři určitě neublíží,“ bránil jsem nás. „Víš, jaká to musí být nuda jenom ležet v houští, žrát bukvice a čekat na nadržného myslivce, který ti přijde dát věčnou dobrou noc.“ Prostřelil ti hlavu, srdce, nebo co já vím. A ještě před smrtí tě nechá pokousat svým psem, jako bonus, pokud se mu první rána nevydaří.“ Holky se hihňaly a já byl na sebe pyšný.

Lesní chata, kvůli které jsme sem původně přišli, byla postavena na levé straně rybníka.

Srubové povaly, jako stěny byly značně seschle sešlé a nápis nad vchodem *Lovu zdar* téměř nečitelný. Zelený, *fasádní* nátěr opadaný a březové lavičky před vchodem určitě nebyly nejpevnější. Střecha porostlá mechem a trávou dodávala chaloupce nádech obydlí baby Jagy. *Nic moc*, řekla jedna z holek a my se otočili na druhou stranu.

Po hrázi vedla lesní cesta hlouběji do lesa. Automaticky, tak nějak bezmyšlenkovitě jsme se po ní vydali. Jako děti jsme se nikdy tak daleko neodvážili. Nyní jsme možná nevědomky zatoužili po porušení tabu, dětského strachu v nás, které toužilo být překonáno a pokořeno. *Další pitomě-přitroublá nostalgie. Jedna z forem o vylétávání z hnízda. Nebo osud, který je opravdu rozhodující právě tehdy, když o tom nemáme ani šajn? Ať to беру tak, nebo tak, zůstává faktem, že to byly naše první opravdové kroky do naší vlastní minulosti...*

„Martine, budeš nás chránit před divokou?“ koketovala opět blbě Veronika.

„Kdyby něco, tak, jako správný chlap se obětuješ, ne? Vytáhneš kudlu a budeš bojovat, až do poslední kapky krve,“ šklebila se. Opět od ucha k uchu.

„Pleteš se, děvče. Nestoupnu si zády ke stromu, abych měl krytá záda, a nebudu píchat kapesním nožičkem divočáky ani jeleny v říji. Naopak Veroniko. Obětuji vás. Předhodím vás jako návnadu a vyle-

zu na první strom. Abych právě, jako muž zachoval rod. Nemůžu dopustit, aby Wolfové vymřeli po konopí, nebo přeslici, nebo, jak se to říká.“ Holky se tlemily, jako na Silvestra a do mě vstupovala dobrá nálada. Někdy si člověk musí dokázat, že je úžasně vtipný. Zvláště v šestnácti.

„Zdá se, Hevčo, že rytíři už vychcípali,“ řekla Veronika, ale najednou se zarazila. Prošli jsme docela ostrou lesní zatačkou a ocitli se na malé mýtině. To, co Veroniku upoutalo a na chvíli umlčelo, byly tři kamenné kříže na pravé straně od cesty. Tak dvacet metrů od nás. Vysoké asi jeden metr. Kolem nich rostly v pomyslném *posvátném* půlkruhu statné buky. Kříže vyčnívaly z vysoké polosuché trávy, *ostržice*, jak říkala babička. Čněly ve své hmotné mohutnosti mezi subtilními stébly trav, jako cizí věci, které někdo zapomene uprostřed krajiny, ale čas je včlení zpět, jako nedílné svědky minulosti. Prodírali jsme se k nim s typickou zvědavostí mládí, tolik toužícího po tajemství.

Byly porostlé mechem a struktura žuly se v nich spíše dala tušit než vidět. Začali jsme seškrabávat mech nehty ve středech, kde se potkává vodorovná a svislá část kříže, jako bychom byli naprogramováni k tomuto úkonu. Pod prsty jsem cítil reliéf, jakéhosi zdobení. Pomalu jsem zjišťoval, že to jsou písmena. Ale místo očekávaného **INRI** jsem četl **JAN**. Na dvou zbývajících křížích pak byl **JAKUB** a **VÍTEK**. Poslední jméno bylo větrnou korozí znehodnoceno a z K zbyla jen polovina.

„To jsou nějaký hroby z druhý světový,“ zamračila se Hedvika. „Partyzánská válka, nebo co?“

„Podle tvaru zaoblení hran křížů a podle typu písma bych řekl, že jsou starší,“ oponoval jsem. Do očí mi náhle vniklo světlo slunce a totálně mě oslnilo. Cítil jsem hrozný žár v hlavě a nebýt druhého kříže s nápisem Jakub, o který jsem se opřel, asi bych omdlel. *Ne, to není fór. Horkost mě propalovala od hlavy, až k patě. Jako bych stál*

u velký hranice a nesměl se vzdálit. Pokožka mě pálila a měl jsem dojem, že začínám cítit vlastní seškvařenou kůži a spálené maso. Žár mi ochromil hlasivky a nemohl jsem ani vykřiknout. Pak bylo rázem po všem. Muselo to trvat jen několik sekund, protože holky si toho nevšimly... Hluboce jsem se nadechl, abych opět slyšel hloupě útočnou poznámku svojí sestřenice Veroniky:

„Jak to, že vy blondáci na rozdíl od tak zvaných blbých blondýnek jste tak chytrí?“ znesvětila to místo toho okamžiku. Ještě jednou jsem se nadechl a zachoval si tvář chytrého chlapce, na němž daňový poplatníci při jeho vzdělání nemohou prodělat. Ve skutečnosti jsem měl chuť ji praštit tak, aby zde přibyl ještě jeden kříž. Ta káča pitomá se mi tak vtírala do přízně, až to bolelo. Ale, no jasně. Strýc Karel přece nemohl zplodit nic efektivně inteligentního. Pomalu jsem vydýchal nosem.

„Nedávno jsem dělal nějaký referát do školy a v jedné knize o vývoji kamenického stavitelství jsem při té příležitosti narazil na hřbitovní kříže. Tenhle tvar se dělal na přelomu devatenáctého a dvacátého století. Tak do dvacátých let.“

„Vzpomínám si, že babička tuším jednou tohle místo jmenovala. Říkala, stalo se to U zabíječ,“ vzpomněla si Hedvika. „Ano, máš pravdu, vím, že jsem chtěl, aby mi vysvětlila to jméno, ale ona řekla, že se tady tak říká strašně dávno a že ani neví, co se tu stalo.“

Vzpomínka, která mě náhle osvitla, mi ale říkala ještě něco. Jako bych tehdy cítil neochotu v jejím hlase něco vysvětlovat. Jako kluka mě to upoutalo, protože dítě dokáže dobře vycítit nechuť dospělého člověka, kterého důvěrně zná. Jako by jí vadilo, že jsem se na to zeptal. První vnouče je taky nejstarší vnouče. A může být z hlediska rodinných tajemství alias kostlivce ve skříni nejnebezpečnější vnouče. Samozřejmě pokud je inteligentní, jako já, Martin Wolf. Tak tohle máš z filmů, Sherlocku, a ještě si fandíš. Jako dítě jsi nebyl příliš zvědavý. Tohle byla spíš výjimka.

Veronika se srovnala: „To je divný, Martine. Na vsi se tyhle starý story většinou udržovaly po několik generací. A babička, a zejména děda, když ještě žil, si tyhle věci vyprávěli. Že by neznali historii třech křížů? To se mi nezdá.“

„Tak se jí zeptáme.“

„To bych nedělal. Zeptáme se táty, až budeme pryč z Květoslaví. Babička má slabé srdce, a pokud si matně vzpomínám, už před léty o tom nechtěla mluvit,“ navrhl jsem. „A to byla ještě zdravá. Nebo relativně zdravá.“ *Nikdy neuškodí malá „hysterčivá“ dramtizace, když chcete zůstat ve hře hlavní postavou.* Holky se po mně podívaly, jako na šamana, který tutlá nějaký velký tajemství a nechce se o něj nechat lacině připravit.

„Tak jo, předem se všichni zeptáme doma našich a teprve když to nebude moc ožehavý a nebude se to týkat nějaký tragédie našich předků, tak uhodíme na bábinu,“ použila Veronika jeden z těch svých laciných výrazů středně věkového puboše.

Toho dne jsme se vrátili do chalupy, rychle nasvačili a každá rodina se vrátila do svého domova.

Zeptal jsem se táty na tři kříže ještě v autě při zpáteční cestě. Privil, že je to strašně stará historie a hned nám vynadal, že v oboře nemáme co dělat.

„Snad tam někoho zastřelili při honu ještě za Rakouska-Uherska. Tři lidi najednou. Nějaká zvláštní nešťastná náhoda, nebo co.“

„To musela být pořádná náhoda,“ podivovala se máma, ale táta mávl rukou a přidal plyn při přejetí mostu přes Vltavu. Řeka se táhla, jako široký mocný had z obou stran. V určitém okamžiku se zaleskla, jako roztavené olovo a ztratila se za zákrutem. V rámci naší rodinné bezpečnosti jsme při cestě už o křížích nemluvili. A později jsme na ně zapomněli. *Jenomže ony nezapomněly na nás. Jak už to v hororech bývá. Bohužel nešlo o fantazii béčkového autora.*

Ostatně skončila škola, nastaly prázdniny, slunce pálilo, jako na Sahaře. Připravovali jsme se na dovolenou někam na Šumavu, kde prý kromě kopců mají venkovní bazén a několik kilometrů od našeho místa budoucího pobytu i koupaliště. Samozřejmě jsme doufali, že tam bude taky internet. Alespoň já a Hedvika.

KV 2

Květoslaví, začátek prázdnin 1912

Děti a mládež se shromáždily u kapličky, ale velebný pan u toho nebyl. Nešlo o žádné žehnání ani svěcení. Šlo o řeku. Pecen chleba dala, jako každý rok paní starostová, panímáma Charvátová. *Od čarodějnice bych ho nevzala. V tom se matky dětí shodly. Ale když je to zadarmo, co naplat. Kdo vám dá dneska jen tak celý bochník chleba. A není ani k sněžení, zabodne se do něho svíčka a pustí se po řece. Ryby se nažerou a člověk má leckdy hlad. Pohanský zvyk, jen co je pravda. I velebný pán to říkal.*

Přinesl ho nejmladší z jejich synovců a podal ho Jarmilce Bendů. Oba byli tak ve stejném věku asi dvanácti let. Oba se začervenali. On jí pecen nemotorně předal a ona ho se šikovností venkovského děvčete té doby, přijala. Byla zvyklá na domácí práce a chleba se pekl v každé chalupě.

Jeho bratrance dávali úsměšky najevo, že jejich benjamínek zase něco zvorál. Děti jim přezdívaly *Švéd'áci*. To podle plavých vlasů. Všichni tři vypadali, jako by přijeli ze země, kde blond vlasy jsou stejně časté, jako u nás vlasy kaštanové, nebo černé.

Zvyk upláctet řeku bochníkem chleba byl starý a nikdo ve vsi nepamatoval, od kdy se v Květoslaví konal. Někde v Polsku se prý posílá chléb po vodě, až po plavecké sezóně, tady se dával začátkem prázdnin. Nesouvisel s voraři. Děti jen prosily *Paní řeku*, aby si ten rok nikoho z nich, ani jiného člověka, nevzala.

Byla první červencová sobota, a ač dopoledne přšelo, nebe se vybralo a odhalené slunce se klonilo k západu. Stíny se prodlužovaly, jako stébla trav před žněmi. Jarmilka předala pecen své pomocnici a sepjala ruce. Obrátila se ke kapličce a sklonila hlavu. „*Bože dej, ať naše řeka Vltava přijme tento chléb, jako náhradu za naše těla i duše a za těla i duše všech kolemjdoucích a plovoucích. Otče náš, jenž si na nebesích.....*“

„*Amen.*“ Všichni přítomní ukončili prosbu modlitbou. *Pohanský rituál se modlitbou sjednotil s církevním řádem*, napsal jednou kronikář Benda, otec Jarmilky.

Za vsí byl slyšet jen klapot Květoslavského mlýna. Šel naprázdno. Mlynář Vavřín asi jen promazával části ocelového soukolí po pilném mletí. Hektarový mělký rybník s malým potočným přítokem, který vybudoval jeho praděd, dokázal udržet mlýnské kolo v chodu asi čtyři dny v týdnu při každodenním mletí. V době sucha to bylo horší. Vavřín si propachtoval ještě deset hektarů pole a pět louky, aby uživil početnou rodinu. Byl mlynář a sedlák zároveň. Jeho stárek i mládek dělali ve mlýně i na poli. Však se jim taky říkalo, že *dělají podobojí*. Náboženský výraz se hodil.

Děti a chasa vytvořili špalír a s Jarmilkou Bendů v čele šli k *vejhradu*. Přelezli přes bytelné schůdky, ti odvážnější přešplhali po tyčovíně plotu a dál do lesa, do knížecí obory. Vejhrad se říkalo jednomu volnému poli v oplocení, kde tyčovina nebyla přibita a pro povoz s koňmi se daly jednotlivé kmínky vytáhnout ven. *Zhruba za šedesát let je nahradí ocelové rošty. Lidé i auta projdou a projedou. Zvěř ne.*

Cesta vedla kus bučinou a potom smrkovým lesem dolů k řece k převozníkovi Konopovi. Jeho syn Pepík se k nim přidal ještě v oboře. Byl netrpělivý a průvodu vyšel naproti. Dorazili k prámu a zabočili úzkou pěšinkou podél řeky na malou vyvýšeninu. Chasa zpívala a děti se k nim ztenčenými hlasy přidávaly.

***Řeko, řeko má,
proč sis mou milou vzala.
Já ti ji neprodal ani ji nevydal
za groše ani zlatáky,
řeko, řeko má, proč jsi paní zlá.***

Chasníci, jako Lukáš Kraus, Franta Kolář z Květoslaví a Honza Uhlířů z Kučeře sehraným sborem odpovídali:

***Nejsem řeka tvá, tak, jako tvá milá,
patřím Bohu a našemu Spasiteli,
patřím všemu lidu v této zemi
a lidi topím bez újmy na své dobré pověsti.***

„Už jdou!“ Stejný průvod, jako z Květoslaví přicházel z druhé strany. Další omladina ze Záhoří a z několika samot.

„Máte chleba?“ „Ne, vánočku.“ Vtipálek byl odměněn veselým smíchem.

„Taky mazanec!“ Druhý si už takový aplaus nezasloužil. Jen malé děti, drženy za ruce svými staršími sourozenci se válely smíchy po zemi. Řeka byla příliš blízko a proměnlivé vlny lapaly svými chapadly okraje břehu s nevypočitatelností nálad větru, který je kormandoval.

Začalo se šerit. Přišla ještě jedna parta a starší děti zapálily svíčky. Malé, lojové, vypůjčené z domova se slibem, že alespoň půlku ještě vrátí. Dlaněmi chránily chvějivé plamínky proti větru.

Temná oblaka nastupující noci, jež se, jako hustá kaše přelévala nad zapadajícím sluncem, se ujímala vlády. Na druhé straně řeky,

ještě před zákrutem, spatřily nepočetnou skupinku světýlek, jako svatojánských mušek. „Děti z Červené se po nás opičí.“

„I ony mají právo žádat řeku o milosrdenství.“ Jarmilka Bendová nezapřela tatíka kronikáře a svoji úlohu vedoucího posla žádosti se rozhodla zhostit se s úctou.

„Každý, kdo vejde do této řeky, necht' je oblažen moudrem a předvídavostí. Nedopust' těm, kteří mají mysl zpupnou a tělo křehké, ať s tebou zápasí. Nedopust' těm, kteří mají tělo zdatné, ale mysl hořkou, ať do tebe vstupují. Bud' nám ku prospěchu, ale neškod' živým. Mrtvé vydej a neber je za rukojmí. Dej nám rozum, abychom tě lépe chápali, a seber nám pýchu být s tebou ve sváru. Bud' nám matkou a ne soudcem a katem. Ó, řeko naše milovaná.“

„Amen,“ řekli opět sborově. Zvedli svíčky na úrovni očí. Mladé obličejy ve tmě dostaly nádech čarodějnictví a konspirace. Minutou ticha uctili mrtvé a prosili za živé.

V řece se náhle odrazil svit měsíce a laskavě pohladil hladinu řeky. Ta lehce stříbřitě vzplála.

Připravili pecen chleba se zapálenou svíčkou uprostřed.

„Je dost propečený?“ Ve dne měl kluk pihovatou tvář, ale nyní byl bez odrazu. Málo propečený chleba se dříve potopil. Nasákl vodu a řeka si možná vezme více životů. Možná i jejich. Pověřčivost, hravost a naděje. Děti při Vltavě.

Jarmilka položila chleba na vodu a starší mládenec ho narychlo vyrobeným bidlem strčil dál od břehu. Pecen se zakolíbal, světlo zablikalo, ale nezhaslo. Pomalý proud ho unášel ke Zvíkovu.

„Tohle by se velebnému pánovi nelíbilo,“ řekl někdo do tmy.

„Pohanský zvyky.“ Několik se jich zasmálo. Ostatní se báli. *Co když ano.*

„Snad o něco neškrtně.“ Chlapec byl z Prahy, jeden ze *Švéd'áků*, ale nikdo jej nebral, jako luftáka. Každé prázdniny se on i jeho bra-tranci zúčastňovali této slavnosti. Nejmladší chtěl ještě něco dodat,

ale starší jej předešel. „Myslíš, jako ta nepotopitelná anglická loď. Jako Titanik?“

„To musela být mela,“ řeklo děvče se zapletenými copánky. „Táta o tom četl ve *Zlaté Praze*.“

„Byla to hotová apokalypsa.“ Nejmladší se zase chytil, jako ryba na žížalu. Nedávno jim vyprávěl vše o té lodi, o jejích palubách, přepychu a výkonu. Poslouchali jej s napětím.

Několik chlapců rozdělalo malý oheň na písčitém cípu malé zátoky. Ládovali ho starými kořeny dávno neexistujících kmenů. Objevila se sekerka, pilka zlodějka a vzápětí několik sušinek. *Jeho jasnost kníže promine*.

Skupinka s malými dětmi odešla. Starší děti a chasa udělali kolem ohně kruh a poslouchali. Někdo nechal kolovat jablečňák ještě z minulé sklizně.

„Ta loď byla hrozně veliká. Přepychová. I ve třetí třídě měli skoro luxus. Devět palub, devětadvacet kotlů. Plavilo se na ní 1316 pasažérů. Zbytek byla posádka. Celkem bylo na Titaniku asi 2200 osob. Byl dlouhý 260 metrů.“ Nejmladší Švédák seděl na zemi, objímal hranatá kolena v krátkých kalhotách a hypnoticky sledoval plameny ohýnku.

„Jak se to stalo?“

„Narazil na ledovec.“

„To ho neviděli?“ Chlapec asi čtrnáctiletý byl ze samoty a o téhle události slyšel úplně poprvé.

„Stalo se to v noci. Moře bylo klidné. A na vraním hnízdu neměli dalekohledy.“

„Kde?“

„Pozorovatelná s hlídkou. Dříve to byly strážní koše na plachetních stožárech. Parníky stožáry nemají, tak mají vysoko nad palubou vraní hnízdo.“

„Něco, jako posed,“ doplnil nejstarší Švédák.

„Posed na parníku. To je srandovní.“ Děti se zasmály, ale i ti starší hleděli na nejmladšího Charvátova synovce se zvědavostí.

„Jak to všechno víš?“

„Čtu tátovi noviny.“

„Tak povídej. A, jak se vlastně jmenuješ?“ Děvče s copem bylo z Kučeře a sedělo vedle Jarmilky Bendové a vypadalo to, že projevu je větší odvahu.

„Vítek. Jmenuji se Vítek.“

„Tak povídej Vítku, nenech se pobízet.“

„Tak, ten parník vyplul z Anglie. Ze Southamptonu, zastavil se ve Francii a v Irsku a plul do Ameriky. Telegraficky byl varován před ledovci.“

„Co to je telegraficky?“

„Morseova abeceda. Tečka, čárka. Jde to ve vlnách bez drátů. Tedy vzduchem.“

I starší děti poslouchaly se zájmem. Normálně se při podobných slavnostech mladé páry pomalu vytrácely do lesa nebo dál po břehu, kde měly svoje soukromí, dneska večer seděly, jak zařezaní. Lačnost po takových zprávách byla nekonečná. Mladý Švédák byl výmluvnější než krajánek.

„V Titaniku byl ohromný přepych. První třída byla zařízena podle sálů a pokojů, jako mají na svém zámku angličtí králové. Vykládané stropy, dřevěné obložení stěn, obrazy ve zlatých rámech. Celý parník měl elektrické světlo. Byly tam kavárny, tělocvična, kuřárny. Ti nejbohatší měli svoje soukromé promenádní paluby. Byly tam turecké lázně. Na lodi se vydávaly vlastní noviny. Dostávali důležité zprávy z pevniny telegrafem a ty pak vytiskli.“

„Pane jo. A to se všechno vešlo na jednu loď a potom se to potopilo?“

„Bohužel.“

„To bych chtěla vidět. Procházet se po vlastní palubě. Mít lokaje. To by byl život.“ Jarmilka Bendová se zalekla vlastní upřímnosti.

„Kdo by to nechtěl.“

Oheň dohořival. Nikdo se neodvažoval vzdálit od vypravěče a o něco přijít.

„Lod' vyplula ve středu. Celou plavbu se na Titaniku slavilo. Tedy chci říct, že se všichni pasažéři oddávali lenošení a klidu. V první třídě se tančilo, pilo šampaňské a jedl kaviár. Stále vyhrávala kapela. Ve třetí třídě měli také kuřárny. I pro ty nejchudší. Byla to nádherná loď. V neděli dopoledne měli bohoslužbu, jako když my chodíme do kostela. Vedl ji sám kapitán Smith. V 9 hodin dopoledne dostal další varování před ledovci. Seznámil s tím palubní důstojníky, ale víc neudělal.“

Oheň zapraskal. Franta Kolář, tovaryš od mistra kovářského ulomil ještě kus sušiny a hodil ji na oheň. Za řekou se ozvalo: *Jedenáctá právě odbila. Chvalme našeho Hospodina.*

„Ten chlap z Červený by měl zpívat v opeře.“ Nejstarší *Švédák* Honza se zašklebil spolu se starší omladinou. Mladší se nervózně zavrtěli.

„Jéje, to bude mazec, pásky budou mít svoji žeň.“ „Vítku pokračuj. Když budeme doma před půlnocí, nebude to tak bolet.“

Vypravěč, vědom si své pozice, přidal na dramatickosti: „V neděli večer se opět tančilo a hodovalo. Blížila se jedenáctá hodina. Bylo bezvětří.“ Pomlku vyplňoval jen tichý šum řeky.

„Hladina oceánu byla klidná. Titanic plul rychlostí asi dvacet jedna uzlů. Byla to skoro jeho největší rychlost. Hlídka z vraního hnízda zahlédla slabý opar. Chuchvalce mlhy. Tím se jejich viditelnost ještě zhoršila. Dalekohledy jim nedali. Měl je zamčený jeden z důstojníků, který byl na přání kapitána vyměněn ještě před vyplutím. Asi by jim moc nepomohly, ale pravda je, že asi za čtyřicet minut se z mlhy vynořil obří ledovec.“

Šum řeky byl silnější než obvykle. Oheň opět dohořival. Mračna nad nimi pohltila dávno noc.

„Dali zprávu na můstek. Před námi ledovec!“ Nikdo z posluchačů nedýchal.

„Důstojník na můstku dal příkaz otočit loď a nařídil lodním telegrafem do strojovny zpětný chod.“ Oči posluchačů se leskly od dohořívajícího ohně, jako oči šelem na lovu. Ale nebyla to ostražitost. Byla to věčná lidská vlastnost: toužebná, nikdy neutuchající zvědavost.

„Švéd'áku, mluv. Táta mi ze zadku udělá držky do polívky.“

„Titanik se skoro vyhnul. V poslední chvíli se příd' začala otáčet doleva a minula přímé střetnutí. Ale spodní část ledovce prorazila bok parníku v rozsahu šesti záplavových komor. To jsou přepážky proti potopení, které se dají zavřít. Topiči pocítili katastrofu první. Někteří stačili utéct, jiní to nestihli. Voda byla rázem všude. Hlavní konstruktér Titaniku oznámil kapitánovi, že po dvou hodinách půjde parník ke dnu.“

Vítek vstal. Noc dodávala odvahy. Své posluchače skoro neviděl. Mohl hovořit, jako kazatel. Věděl, že sedí kolem něho, jsou jím okouzleni a on je svým způsobem ovládá. Byl sám se sebou spokojen. Také překvapil své bratrance. Takhle jej neznali.

„Kapitán přikázal, aby si pasažéři navlékli záchranné vesty. Telegrafistům řekl, že mají vysílat žádost o pomoc. Nechal spouštět čluny z člunové paluby. Předem šly děti a ženy. Třetí třídu zdržovali co nejdéle v uzamčeném podpalubí. Báli se paniky, zmatku. Ale ta stejně nastala. Člunů bylo málo. Všichni si mysleli, že parník je nepotopitelný. Nechali vypustit všechnu páru z kotlů. Báli se výbuchu při rychlém ochlazení. Příd' Titaniku se potápěla a zád' zvedala. Nepřipevněné věci, stoly, židle, nádobí se hrnulo k přídi. Narážely do sebe postele, pohovky i veliké květináče s palmami. Lámaly se slabé přepážky, padaly dřevěné stropy. Z útroh trupu se ozýval velký

hřmot. Jako když burácí hrom. Někteří cestující nestihli vyjít na palubu, protože v lodi zabloudili a voda nebo některý kus nábytku je zahubili. Přesto na palubě, až doposledka hrála lodní kapela.

Po druhé hodině zhasla všechna světla. Loď se ponořila do tmy a do většího zoufalství. Bylo slyšet křik topících a hřmotu bortících se konstrukcí lodi. Lidé ze člunů později vykládali, že parník se potopil celou přídílí a zád' chvíli trčela nad vodu a potom pomalu sjížděla do hlubin. Hrozné, šílené divadlo. Lidé, kteří se nedoslali na čluny, skákali do moře. Volali na čluny, ale ty jim nepomohly. Báli se přeplnění a převržení. Zoufalé volání se ozývalo kolem místa potopení, ale pomalu sláblo. Do několika minut byli lidé ve vodě mrtví.“

„Vždyť měli záchranné vesty.“

„Voda oceánu měla asi čtyři stupně celsia. Srdce se tak za pět, až deset minut zastavilo. Statní jedinci vydrželi déle, ale stejně zemřeli. Ve vlnách Severního Atlantiku našlo smrt patnáct set lidí.“

„To bych nechtěl zažít. Takovou hrůzu.“ Lukáš Kraus, devatenáctiletý mladík se otřásl. V té chvíli netušil, že za několik let bude prožívat ještě větší hrůzy. Větší peklo. A nebude to jediná noc, ale skoro každý den, dlouhé čtyři roky. „Brr, to musela být hnusná smrt. Ani vidět bych to nechtěl. Ale napadlo mě, proč neudělali z paluby vory. Možná by se jich zachránilo více.“

„V tom zmatku to asi nešlo. A taky, strach oslabuje.“ Prostředního Švéd'áka Kubu poznali jenom po hlase.

Oheň dávno doplápolal a jiskry na doutnajícím dřevu zhasínaly, jako hvězdy za ranního rozbřesku.

„A co ti v člunech, jak dopadli?“

„V pondělí ráno je zachránila loď Carpathia. A doplula s nimi do New Yorku. Z Titaniku se zachránilo asi sedm set trosečníků.“ Lektorému posluchači přešla po těle husí kůže. Byla noc a od řeky táhl chlad. Bylo léto 1912.

KV 3

(XXI. století)

Právě jsem získal novou počítačovou hru *CALL OF DUTY* a pařil jsem celý červencový den, jako stržený, když mi náhle Veronika poslala SMSku: ***máme pro vás chalupu. Prodává se zdejší fara....***

Bral jsem to, jako další projev její puberty, přebujených hormonů a nekontrolovatelné drzosti. Ale ukázalo se, že pouze předběhla svoji matku. Teta toho dne opravdu zavolala tátovi do práce, že místní fara u Sv. Bartoloměje je na prodej. Je to asi dva kilometry od Květoslaví. Táta s tím přišel večer a bral to spíš, jako hypotetickou záležitost, ale máma ho pobídla, aby se o koupi začal zajímat.

„Je tam pěkná krajina Radku. Sv. Bartoloměj je na kopci a je odtud nádherný výhled do údolí kolem celého Květoslaví a na lesy obory. Je odtud vidět Vltava i kopce Šumavy.“

Moc jsem se o to nezajímal, protože můj život byl počítač: válečná hra z druhý světový mě úplně ovládla a pohltila. *Jako voják jsem se pohyboval v rozbombardovaném Berlíně s jistotou válečného veterána. Občas jsem ji koupil, nebo mě roztrhal granát.* Výhoda počítačových her je, že za večer můžete umřít třeba desetkrát a nikdy doopravdy nevykrvácíte. *A znovu a znovu strělíte, házíte granáty, nabíjíte minomety, likvidujete pásy německých tygrů, bodáte nožem důstojníka wehrmachtu a vzápětí vás znehybní sniper.*

Jen vím, že po několika telefonátech, několika návštěvách na církevní diecési se tátovi podařilo zahájit proces koupě fary u Sv. Bartoloměje. Víam, že s mámou vyplňovali spousty papírů, sháněli

notáře, výpis z katastru nemovitostí a zadlužili se skoro sedmdesáti procenty z celkové kupní ceny. Na zbytek padly všechny úspory včetně obětování dovolené na Šumavě. Vybavil se mi nějaký článek z novin, který máma později nahlas četla, aby nás povzbudila, že peníze, které s tátou investovali, se nepropadly někam do ztracena: *Koncem devadesátých let dvacátého století a začátkem nového tisíciletí začala církev odprodávat některé nemovitosti, zejména fary. Kněží ubývalo, ale byli mobilnější a proto objížděli každou neděli několik kostelů najednou a sloužili v nich mše. Z far se stávaly rekreační objekty a lidé v nich nacházeli klid, manuální práci a relaxaci. Většinou byli přesvědčeni, že vlastní něco výjimečného.*

Teta Věra se ihned s tátou dohodla, že nechají udělat předkupní právo na babiččinu chalupu a Procházkovi nám začnou již příští rok vyplácet tátův podíl. „*Samozřejmě po menších splátkách,*“ jak neopomněla zdůraznit. Považoval jsem to k babičce za nefér. Stále žila, ale nehodlal jsem se rozčilovat nad chováním mého otce a jeho sestry. *Chamtivost dospělých lidí je nekonečná.*

Uplynulo několik dní a my jsem se, celá naše rodina i s příbuzenským doprovodem, ocitli na faře Sv. Bartoloměje.

„Tenhle výhled je k nezaplacení. Za to by vám každé Holanďan přidal desítky eur navíc,“ konstatoval strýc Karel a požitkářsky mlaskl, když se podíval z okna naší nově nabyté nemovitosti. Bylo to, jako by se díval na dobré jídlo. V koutku úst mu vypěnila slina a razila si cestu po dvoudenním strništi bachratě vykrojené brady.

Kotlina pod námi, kde se rozkládalo Květoslaví s červenými sedlovými střechami, vpitých do zeleni stromů, byla obehnána pásem lesů. V dálce svítila Vltava, jako čiré sklo a ještě dál v širokém panoramatickém obzoru byly vidět kopce Šumavy v šedomodrém akvarelovém oparu.

„Až to dáte trochu do richtigu, můžete to klidně pronajmout nějaké cestovce,“ hýkal strýc v prázdném prostoru místnosti. Stěny

byly zašlé, roky nevymalované a nepřírozeně odrážely naše hlasy. Strýc přecházel z místa na místo a já ho podezíral, že tajně přeměňuje délky podlahových prken, která nám taky patřila. Kulatá, tučná hlava jej dělala o něco starším, než ve skutečnosti byl. Máma o něm říkala, že vždycky když závidí, *znejistí mu oči*. Tehdy jsem přesně pochopil, co ten výraz znamená.

Fara měla čtvercový půdorys s valbovou střechou a s vikýřem podkrovní místnosti. Uzavřený malý dvorek byl lemován z jedné strany nízkými hospodářskými budovami a z druhé strany stejně vysokou ohradní zdí s vjezdovou bránou. Dům se skládal ze čtyř pokojů, kuchyně a koupelny se záchodem. Hedvika se hned ozvala, „*že společnej hajzl s vanou je našim rodinným prokletím*“.

V podkroví byl ještě jeden pokoj, do kterého jste se dostali strmým schodištěm přes půdu. Jako by tady chtěl někdo budovat další patro a došly mu peníze.

Všechny místnosti byly vyklizené, jen na oné půdě bylo ponecháno několik prázdných skříní a starý psací stůl. Zřejmě bez velké starožitné hodnoty.

Vnitřek celkově působil depresivně. Seschlé omítky, samá prasklina a pavučina. Zaprášené podlahy byly ve dvou větších pokojích dřevotřískové se starým papírovým linem. V předsíni se nacházela prošlapaná dlažba se vzorem maltézského kříže. V ostatních pokojích byla původní vrzající, napůl prohnílá prkenná podlaha. Zjistili jsme, že fara má vlastní studnu a vodárnu, nějaký *DARLING* nebo *co* a fekální jímku na vyvážení. Jediné, co bylo podle táty zachovalé, byla tašková krytina a poměrně zdravý krov. *Jinak je to na totálku*. To znamenalo nové podlahy, nová okna, klempířina a o fasádě ani nemluvě.

„Zkrátka mámo,a děti, do konce života máme co dělat.“

Drze jsem se zeptal: „Kterého života?“

„Mýho určitě,“ odvětil táta a bylo vidět, že teprve nyní na něho dolehlo břímě, které na sebe nandal.

„Ale ten výhled je opravdu senzační,“ zamlouvala jeho skepsi máma a snad podesáté si stoupla k oknu.

„Za farou je zeleninová zahrada a sad,“ oznámila svůj nový objev Hedvika. „To nám taky patří?“

„Bohužel.“ Táta se posadil na bedýnku s čistícími prostředky.

„Snad bohudík!“ zahalekal strýc. „Vždyť ta zahrada je skoro tak velká, jako u babiččiny chalupy,“ poměřoval. Na malou chvílku mu opět znejistily oči. „Ale máknete si tady, to je pravda. Zadarmo to mít nebudete.“ A měl bohužel pravdu... *Člověk si myslí, že vlastní dům, ale ve skutečnosti dům vlastní jeho* - hláška z jednoho romantického filmu.

x x x

Léto se pomalu blížilo ke konci a my stále o víkendech a o dovolené rodičů vyklízeli starou faru. Hospodářské stavení bylo plné krámů, počínaje starým pluhem, přes trosky něčeho, co mohlo být za první republiky mlátičkou, neskutečného množství pytlů, radlic, starých már, zásob slámy a zbytků sena konče. K faře dříve patřila pole, ale ty jsme naštěstí nekoupili. Táta stále objednával traktor ze vsi a ten na valníku postupně odvážel vše, co se zde nahromadilo za několik desetiletí, za několik generací farářů. Ještě září a sychravý říjen padly na vyklizení zbytků věcí ve stodole a z chléva.

Tu první sezónu jsme také stačili narychlo vymalovat dvě místnosti a nainstalovat do nich kamna na dříví. Pokoje byly propojené a my jsme si z nich udělali provizorní kuchyň a z druhé společnou ložnici. Hedvika chtěla zabrat podkrovní pokojíček vedle půdy, ale všudypřítomný chlad říjnových večerů ji od toho odradil.

V té době jsem dojížděl každý den do průmyslovky do Tábora a ségra začala sedmou třídu.

Na víkendy jsme sebou brali učení a tátův notebook, jako nedílnou pomůcku pro život na venkově. Ale upřímně: po celodenní práci jsme byli rádi, že stíháme alespoň část učení, u něhož jsme skoro usínali. Nutili jsme naše k nedělnímu brzkému návratu domů, abychom všechno stihli.

Výhled na pestrobarevný podzim byl opravdu úchvatný, jak řekla ségra „boží“ a byl snad jedinou satisfakcí za úmornou, zaprášenou a nikdy nekončící dřinu. Vždycky když už se zdálo, že jeden úsek úklidu je hotov, ukázalo se, že je to jen vršek ledovce další nutné námahy. Jako byste loupali vrstvy nekonečné cibule.

„Jak dlouho se ještě budeme hrabat v těchle sračkách?“ ptala se vždycky zcela nežensky Hedvika, čímž výstižně komentovala naše každovíkendové snažení. A máma notoricky opakovala:

„Až bude hotovo.“ Jednou skoro filozoficky prohlásila, že *„stará místa, jako je naše fara, jsou propojena vlnami času, které plynou v jejich prostoru zákonitým rytmem, jemuž se musíme podřizovat.“* Asi to někde vyčetla a naučila se nazpaměť.

„Já se podřizovat nehodlám,“ protestovala nato Hedvika a dívala se na mámu, jako na vědmu a čarodějnici zároveň. Nic jsem neříkal, ale se ségrou jsem souhlasil. Rytmus minulosti i přítomnosti mi byl ukradeněj a tak nějak neuchopitelněj. Máma tenkrát řekla, že budeme ještě jednou rádi, že faru máme. Typické přání tužeb rodičů transformované na jejich děti. Nebo proměna osobnosti vlivem věku? *V mládí tančuji a potom buduji.* Touha po nesmrtelnosti má holt tisíce podob.

Na druhé straně jsem si uvědomil, že naši rodiče našli v tom baráku společný zájem, později se ukázalo skoro, až do roviny vášně, což nás se ségrou pěkně štvalo. Omezili jsme diskotéky a podobné akce, ale zase jsme si někde v zákoutí našich duší lebedili, protože

tahle fara se pro ně stala v podstatě třetím dítětem, které s nimi zůstane i po našem dospění. Také jsem si uměl představit, jak by se tady nechala udělat docela dobrá *pařba*, se vším co k tomu patří. A podezírám Hedviku, že ji to taky napadlo, i když jen v hrubších obrysech romantických snů dvanáctiletý holky.

Abych to shrnul: do konce října jsme měli načisto vyklizené hospodářské budovy, táta natřel vchodové dveře hnědým emailem, nechal vyvézt fekální jímku a provizorně opravil okapovou rouru, z které při dešti srčela voda, jako z fontány přímo na fasádu. Poslední vyklizovací práce nás čekaly na půdě, ale rozhodlo se, že to může počkat do příští chalupářské sezóny.

„Stropy se nijak nepronášejí, tak to uděláme, až na jaře,“ rozhodl táta. Před dvaceti lety absolvoval stavební průmyslovku, tak jsme to vzali, jako odborný posudek. I když nutno přiznat, že posledních patnáct let se živil obchodem. Máma mu vedla ve firmě účetnictví, ale jinak pracovala, jako ekonomka v Jednotě. Moji rodiče byli zkrátka dvojka, co se rozhodla zlidštit a *poplebejštit* barák, který několik staletí sloužil, jako příbytek duchovních, o jejichž životě a touhách jsem neměl v té době ani potuchy.

V polovině listopadu jsme faru zazimovali, tj. vypustili vodu a zateplili okénka do sklepa, kde byla vodárna, a rozhodli se, že sem budeme přes zimu jezdit jen na „*inspekční návštěvy*“, jak to honosně pojmenoval táta. Tím také odpadly přepadové nájezdy našich příbuzných: strýce, tety a Veroniky, kteří si čas od času našli nějakou záminku, aby nás navštívili. Občas také přivezli babičku, což jsme s Hedvikou vítali, protože se nic nedělalo a ani jsme nedostávali máminy, nebo tátovy příkazy typu: „*je třeba odnést..., musíte dříví vyskládat do hranice, a nebo podej mi ten hnědý šroubovák a ještě skoč pro kleště...*“

„Nepomůžou a jen zdržujou,“ komentovala tyhle návštěvy máma a vždycky bylo vidět, jak jí leze na nervy, když musí přerušit ně-

jakou práci a jít vařit kafe, podávat sušenky nebo nakrájet v pátek narychlo upečenou buchtu.

Mně lezla na nervy Veronika. Neustále na mě dorážela se svými pubertálněsexuálními dotazy a chytáním mě za ruce, jakoby se mnou chtěla flirtovat. Je pravda, že se z ní vyklubávala čím dál hezčí holka. Na druhé straně, přece si nebudu něco začínat s vlastní sestřenicí. *To už jsem ostatně jednou říkal.*

Konečně tedy přišlo zimní období. Sněhu moc nebylo, zato bláto a sněhová břečka komplikovala cestu na silnicích i v ulicích města. Vánoce byly bezesporu poznamenány naší insolventností. Zadlužení při koupi fary se proměnilo v našich dárcích. Dostal jsem samý *měkkoše* a jen máma mi udělala radost stříbrným pánským náhrdelníkem a náramkem, které byly shodně výtvarně zpracované a dělaly mě zajímavějším a dospělejším. Ségra prohlásila, že takhle si do měsíce najdu nějakou holku, protože s tím svým nordickým profilem, blondatými vlasy a stříbrem na sobě jsem k sežrání. Zalichotilo mi to. Moje malá sestra začínala chytat typicky ženský manýry a po mámě zdělila přesné uchopení detailu ve správném okamžiku.

Babička byla na Štědrý den u Procházkových. Táta byl o to klidnější a nemusel ji pořád pobízet při štědrovečerní večeři a neustále se ptát při televizní pohádce, zda je dobře slyšet a zda všichni rozumí. Nikdy neměl odvahu babičce vysvětlit, že už má věk i právo na sluchátko a my máme právo prožít vánoční atmosféru v „klidu, míru a pokoji“ a ne na diskotéce, kdy hlas každého muže v televizi připomíná bolestivě hlučnou basovku a monolog princezny špatně vyvážený klavírní sonet.

Byl jsem ve druháku strojní průmyslovky a celé vánoční prázdniny jsem se musel hodně učit a kreslit. Samé opakování a takové ty nesmysly. Na Silvestra jsem se sešel se svými kamarády z devítky, se Štěpánem Kavkou a s Viktorem Žaneckým. Ze Štěpána se stal la-mač dívčích srdcí v Písku, kde dělal průmyslovku a Viktor kouřil ci-

garety, které si sám balil, a stával se z něho introvert s filozofickým nadhledem. Dali jsme si pivo v naší hospodě, ale v sedm večer nás vyhodili, protože se chystali na oslavy s bohatšími hosty.

KV 4

Květoslaví 1913

Žně byly v plném proudu. Pole kolem vesnice byla skoro pokosená. Silná vůně obilí zaplňovala krajinu. Sem tam bylo vidět ostré blýskání kos v rukou pilných sekáčů. Zajížděly hbitě do houštin dutých stébel pšenice i zelených plátků trav. Někteří chalupníci začali sekat otavu (*druhá sena*) ještě před tím, než „narukovali“ k některému sedlákovi na výpomoc. Jejich ženy a děti pak otavu obracely a kopily. Všichni chvátali, aby naplnili prázdné sýpky a pusté stodoly. Občas se některý sekáč zastavil, aby si mohl rukávem režné košile utřít potem zarosené čelo. Žár slunce spaloval lidi, koně i dobytek, tahající povozy. Košile byly nasáklé potem a lepily se na lopatky zad při každém pohybu.

Květoslavský mlýn šel na plný výkon již od sedmé hodiny ranní a mlynář Vavřín nevěděl kam dřív skočit. V mlýně pomáhali dva jeho nejstarší synové a zbytek rodiny sekal obilí na propachtovaném poli. Kdyby přišel déšť, nedej Bože krupobití, nebyla by mouka. Nebyl by chleba.

Synovci Charvátovi nakládali snopy z dřívě posekaných polí na žebříňáky, které, jako karavany putovaly k parní mlátičce do dvora statku, a loňské zrno z mlatu se v pytlích vozilo do mlýna. Byl to letitý zvyk nemlít všechny zásoby zrna dřív, než bude nová sklizeň. Zrní se někdy používalo, jako krmivo a při špatné úrodě by ho bylo přes zimu nedostatek.

Pantáta Charvát měl samozřejmě přednost, jako starosta a Vavřín v nepravidelném rytmu vybíhal na hráz k výpusti a s úzkostí sledoval hladinu rybníka. Vždycky když mlel pro starostu, přepadali jej stavy úzkosti, že dojde voda a obilí z velkostatku se bude mlít u Šejharů nebo u Adámků na Červené. Znamenalo by to všechny pytle se zrním vozit přívozem na druhou stranu řeky. To by mu Charvát nedaroval. Tolika času, takové zdržení.

Honza Charvát, nejstarší *Švédák*, si neodpustil, aby mladšího Vítka neprovokoval.

„Vítku, která dcerka se ti tady nejvíc líbí? Řekni nám to.“

Teprve třináctiletý Vítek se červenal, jako pivoňka i přes rudou tvář, kterou mu zabarvovala námaha z práce a paprsky slunce. Pomáhali už druhý týden a byli opáleni do půl těla. Jejich blondaté hlavy silně kontrastovaly s hnědou pokožkou a všichni tři se těšili nesmírné přízni děvčat a mladých paní, které se na ně nestačily, leč pokradmu, vynadívat. Tři nádherné chlapecké hlavy, zcela si nepodobné, ale přesto nesmírně souměrné tváře s, jakousi helénsky božskou vizáží, štíhlá, vysportovaná těla a spisovný jazyk, který používali, jako běžný nástroj mluvy, to vše imponovalo vesnickým dívkám a ženám a přitahovalo, jako magnet. *Stáli by za polibek - snily mladší. Tak za rok, za dva by stáli za hřích - říkaly si mezi sebou ty provdané.*

„Všechny holky stojí za to, když je noc,“ projevilo se prostřední Kuba a vzal svého bratrance za ramena. „Můj bratr Honza nemůže zapomenout tvoje entrée loni u řeky. Závidí ti holčičí přízeň, kterou jsi získal při přednášce o tom anglickém parníku. Byl si tak přesvědčivý, že jsem se z toho taky skoro utopil. A to byla ode mě řeka dobré tři metry.“ Smích mu byl odměnou.

„Muž si vybírá ženu, až když ji uživí,“ opáčil důstojně Vítek a další vlna smíchu oživila dřinu na rozpáleném strništi.

„Vory plují. Plavci jsou tady!“ Desetiletý Jarda Hejnů pobíhal z pole na pole a všem oznamoval, že pantáta Šácha se vrátil z Červené a viděl řadu vorů, tzv. pramen.

„Snad se zastaví na Červené. Mají tam vaziště.“ Děvečka od Charvátů uvažovala nahlas.

„Spíš budou plout dál. Je ještě brzo. Tihle skončí, až na Zvíkově.“
„To je škoda. S plavci je legrace.“

„A rádi špásují, co?“ Nejstarší Švédák si neodpustil jízlivost.

„Chasa si musí vybírat i špásování se sobě rovnými.“

„Nemusela by.“ Honzovi se mladá děvečka líbila, ale přece jenom neměl tolika odvahy. Bylo mu teprve šestnáct.

„To tak. Užít si, dovést holku do maléru a potom se zase přihlásit ke své rase.“ Starší děvečka Kateřina měla svoje zkušenosti a neodpustila si tuhle řeč. Její dceru, kterou měla s jedním sládkem, vychovávala sestra v Hladné. Kateřina škludlila co mohla, ale dobře věděla, že na život své dcery dává málo. Nebýt sestřiny a švagrovi velkorysosti, nevěděla, jak by svoje dítě uživila. Slzy se jí vždycky vtíraly do očí, když viděla děti se svými rodiči a její vlastní krev ji oslovovala *teto*. Ostatně švagr to tak nezištně nedělal. Vždycky si našel příležitost, jak se s Kateřinou setkat a vzít si svoje. Neměla odvalu klást odpor. Byla mu poslušnou milenkou, protože věděla, že to dělá pro svoji dceru. Ani se z toho nezpovídala. Jen si to vyčítala vůči sestře. Ale muži už jsou takoví. Vždycky chtějí všechny.

Kolo Květoslavského mlýna se zastavilo, až v půl osmé večer. Mlynář propadl panice, ale syn jej upozornil, že pro Charváta zbývá půl žebřiňáku pytlů žita a jsou hotovi. Je sice sucho a na další mletí si budou muset alespoň dva dny počkat, než se naplní rybník, ale půl fůry zítra určitě ještě semelou. Přes noc nějaká voda přiteče a ráno pustí stavidla tak na dvě hodiny. A možná bude pršet. Je vidět velmi ostře do daleka.

Večer se chasa a starší děti sesedli na návsi a vyměňovali si svoje zážitky z úmorně pracovního dne. Nikomu se nechtělo jít přes obo-ru k řece. Byli unaveni a zítra je čeká stejný den. Plavce ještě uvidí nescísněkrát a nikde nebyla záruka, že jsou na Červené.

„Panímáma Charvátová zase sázela dneska ráno v zadní zahradě petrklíče.“

„Je už stará, to se mi nezdá.“

„Děti ještě mít může. Je stejně stará, jako naše mamka. A Lidušce ještě není ani rok,“ oponovala druhá dívka. Nikdo jiný do rozhovoru nevstupoval. Švédáci se ještě neukázali, ale nikomu se do tohoto hovoru stejně nechtělo. Chasa se ušklibovala pod vousy a menší děti po sobě jukaly, jako že o čem je řeč. Nikdo jim ale nic nevysvětloval.

Nikdo jim nic nechtěl vysvětlovat. Mlčení znamenalo klid, práci, chleba a občas něco na sebe. Hodně řečí mohlo ohrozit jejich malé jistoty. Velkostatek zaměstnával třeba jen přechodně skoro celou vesnici. A Charvát platil dobře. Tak proč si ho znepřátelit pomluvou.

„Petrklíče jsme dávali na hrob Fandovi, když po narození zemřel.“ Holčičce bylo asi sedm a řekla to s nevinností tomu věku vlastní.

„Petrklíče a macešky. Petrklíče dlouho vydrží a macešky jsou hezké.“

„Třeba to jsou jen řeči,“ ozval se Lukáš Kraus. Neměl rád babské historky od holek, které ještě nevyrostly a rýpaly do ožehavých věcí. Od mistra sice věděl, že bylo jedno období, kdy se v truhlárně vyráběly malé bedničky pro velkostatek a taky na vlastní oči viděl, když v takové bedýnce starosta daroval láhev vína starostovi z Kučeře. Neměl rád tyhle pomluvy, které jen dráždily lidskou fantazii a přilévaly olej do ohně zloby.

„Moje mamka se dříve kamarádila s jednou ženskou, se starou Maškovou, porodní bábou. Charvátová byla několikrát samodruhá, ale nikdy to nedonosila. Vždycky potratila.“

„Baruško, jsou tady děti.“ Hlas nebyl silný, ale dívka se zarazila. Kovářský tovaryš Franta Kolář více nepromluvil, ale děvče zmlklo.

Co trs petrklíčů v zadní zahradě, to jedno nedonošené dítě v dřevěné bedničce na víno. Pohřbívání bez křtu, bez velebného pána. Těžké hříchů v hojnosti. Rodit, žít, i když jen na chvíli, a umírat bez Boha. Být zahrabán, jako zvíře. Taky bez Boha. Veřejná pomluva, prohanost, pomstychtivost nebo částečná pravda? Kdyby to byla jiná, zajímali by se víc. Ale panímámu Charvátovou? Kdo by si troufl.

Chasa mlčela a všichni rozumní si oddychli, když dorazili Švédáci. Starosta poslal věnec buřtů, pecen chleba, malinovku a malý štěně piva pro starší. Sesedli si v kruhu na zem hned za kapličkou u malého rybníka se smuteční vrbou a pozorovali vycházející hvězdy. Jedli rukama a pili z nahonem přinesených sklenic z nejbližších chalup. Děvčata začala zpívat:

***Bud' šťastná dívko v žití svém,
Neměj chvíle teskné
Necht' se Ti slza v oku Tvém
nikdy nezaleskne.***

Někteří další se přidali:

***Necht' nikdy nepoznáš,
, jak klam a zrada bolí,
bud' šťastná, i když mě nemáš,
jež srdce Tvé si zvolí.***

„Chtělo by to harmoniku!“ křikl někdo.

„Nebo kouzlo,“ ozval se nejstarší Švédák. Škrtl sirkou a zapálil kus papíru, který vytáhl z kapsy. Plamen ozářil zvědavé obličej. Honza Charvát hodil do ohně nějaký prášek. Vyšlehly zelené plameny. Potom vytáhl kuličku ve stříbřitě lesklém staniolu. Oheň už skoro dohasínal, ale kulička náhle vzplála v oslnivém jasu. Celá návěs se rozzářila, jako v pravé poledne. Všechny přítomné oslnila. Někteří v děsu vyskočili a odvraceli tváře. Měli pocit, že je oheň musí popálit.

„Nebojte se. To jsou jen divadelní triky našeho Honzy,“ uklidňoval mládež jeho bratr Kuba.

„Tohle, až řeknu tátovi, tak si sedne na zadek,“ řekl kluk s ukoptěným nosem a utřel si ho do rukávu.

„Chaso, neblbněte. Jsou žně. Chcete spálit celou vesnici? Všude tady jsou došky. Stačí jiskra a všichni spíme v úvoze!“ Muž ze spodní chalupy na ně křičel, a, i když ho nebylo vidět, všichni věděli, že je to starý Moravec. S dvanácti hektary polí to ještě nebyl sedlák, ale chudý chalupník už také ne.

„My už budeme hodný,“ zavolal Honza. „Vinšujeme dobrou noc a hezké večerní pozdravení panímámě.“

Všichni se rozesmáli a muž s nesrozumitelnými nadávkami zmizel v chalupě. Děti se neochotně zvedaly a ubíraly se domů. Spory mezi dospělými a chasou by mohly pro ně skončit výpraskem. Už jejich přítomnost u podobných sporů byla pro ně nebezpečná. Dospělí se nikdy neptali, zda jejich syn, či dcera byli ve sporu. Byli bití za to, že u něčeho podobného se vůbec nachomejtly. Byl to nepsaný zákon: *mladší a chudí se mají držet stranou, jakýchkoliv šarvátek. Jinak to právě oni odskáčou.*

Několik mladších děvčat ještě zpívalo, ale starší mládež se začala párovat a pomalu mizet za rohy chalup a za kmeny stromů začínající aleje.

Volní kluci nakláněli štěně a dopíjeli poslední litry piva. Švéd'áci si něco vyprávěli a několik starších dětí je nábožně poslouchalo. Hezci a úspěšní vždycky získávají rychle obdiv a autoritu. Lukáš Kraus vzal Barborku Šáchovou kolem pasu. Dívali se na sebe se záplem, ale zároveň s jistou dávkou bázlivosti. Sklonil se a políbil ji na ústa. Jeho pusa jí připadala vlhká.

„To bychom asi neměli,“ upejpavý tón hlasu přešel do šepotu. Dívkí zdrženlivost ji nutila do opatrnosti. Dívala se na něho zbožně a jeho ruce na svém pasu vnímala se vstřícností prvních lásek. Toužebně a zároveň zahanbeně.

„Švéd'ák se předváděl.“

„Pražáci si vždycky myslí, že jsou pupkem světa. Jsou nafoukanější než Vídeňáci.“

Usmál se. O tom s ní v této chvíli určitě nechtěl hovořit. Ne teď a tady. Znovu ji políbil. Jeho ústa zůstala na jejích rtech déle. Zalekla se, že nemůže dýchat. *Láskou se jim zatajil dech*, četla někde v románu, půjčeného od Bendů. Kronikář sloužil, jako vesnická knihovna. Dávno před tím, než vesnické knihovny vůbec začaly.

To bude ono. Zjistila, že se dá docela pohodlně dýchat nosem a třetí polibek mu oplatila již sama. Vzala Lukášovu hlavu do svých paží a přitáhla ji k sobě, jako něco neživého, s čím člověk musí manipulovat vlastní silou. Srdce se v něm zastavilo štěstím.

Byli jedním z mála párů, kteří se k sobě doslali přímo. V Květoslaví a okolí byl zvyk, že chasník na ženění se doma zmínil rodičům a ti dojednali s rodiči potenciální nevěsty první kontakty. Pokud rodiče souhlasili, děvče od nich dostalo nepřímý příkaz, který hoch se o ni zajímá. Někdy docházelo k zoufalým scénám. Některé páry se tajně scházely v nedalekém úvozu, nebo u křížku na cestě ke Sv. Bartoloměji a najednou děvče dostalo od rodičů „typ“ na úplně jiného hochu. Samozřejmě, že při volbě hrály rozhodné slovo peníze a majetek. Každý rodič chtěl většinou pro svoje děti bohatšího part-